

นาาาผลกระทบบจาก GMOs

GMOs : Genetically Modified Organisms เป็นเรื่องที่ได้รับภาววิชาการอย่างกว้างขวางในช่วง 1-2 เดือนที่ผ่านมา แม้ว่า ขณะนี้จะยังไม่มืผลการศึกษาวิจัยที่ชี้ชัดเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัย แต่ผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ GMOs กับประเทศไทยเริ่มได้รับผลกระทบทางการค้าบ้างแล้ว จากการส่งออกทูน่ากระป๋อง ซึ่งถูกกักกันที่ประเทศกรีซ เนื่องจากไม่มีใบรับรองว่าน้ำมันที่ใช้ในการแช่ปลามาจากกัวเหลืองที่ไม่ใช่ GMOs ขณะที่ทางการไทยยังไม่มืทำที่ชี้ชัดเจนต่อประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีกระแสต่อต้านอันตรายจากสินค้า GMOs จากกลุ่มผู้บริโภคของหลายประเทศ ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยเองก็ยังไม่มืทำที่ชี้ชัดเจนต่อประเด็นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การหาข้อสรุปในเรื่อง GMOs นี้ จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อมิให้กระทบต่อผู้บริโภค

GMOs หมายถึง กระบวนการจัดแต่งหรือดัดแปลงทางพันธุกรรมพืชหรือสัตว์ โดยการถ่ายเหียนจากสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งไปสู่อีกรวมชีวิตอีกชนิดหนึ่ง ทำให้เกิดลักษณะหรือคุณสมบัติใหม่ๆ ขึ้นตามที่ต้องการ อาทิ ด้านทนต่อยาปราบวัชพืช สามารถผลิตสารพิษฆ่าแมลง หรือการทำให้พืชพันธุ์นั้นเป็นหมัน ทำให้ผลิตตัวดัดที่มีคุณภาพสูงขึ้นและสามารถผลิตได้ครั้งละเป็นจำนวนมาก สินค้าเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เช่น ข้าวโพดกั่วเหลือง เนื้อไก่ โดยสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่มีการใช้เทคโนโลยี GMOs และนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ เมื่อประมาณ 5-6 ปีที่ผ่านมา

ปัญหาที่มีการเถียงกันนั้นมีหลายประเด็น ได้แก่

- ปัญหาการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ขณะนี้ มีหลายประเทศที่มีกระแสต่อต้านอาหารที่มาจากผลิตภัณฑ์ GMOs โดยเกรงว่าจะเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เฉพาะอย่างยิ่งการต่อต้านจากผู้บริโภคในสหภาพยุโรปและจากรัฐบาลญี่ปุ่น แม้ว่า การบริโภคอาหารที่มาจาก การดัดแปลงยีนจะยังไม่มืผลสรุปที่ชี้ชัดเจนในขณะนี้ แต่ก็มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์แล้วว่า มีคนแพ้โปรตีนบางชนิดในผลิตภัณฑ์ GMOs อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงอันตรายที่จะมีต่อมนุษย์จะต้องดำเนินต่อไป แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานเพียงใดก็ตาม เนื่องจากมีผลกระทบต่ออนาคตของมนุษยชาติ

- ปัญหาทางนิเวศวิทยา โดยวิตกว่า การปลูกพืชดัดต่อยีน จะส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์ที่ถูกดัดต่อ ทำให้พืชหรือเพียงพันธุ์ที่ครอบครองในแนวเศรษฐกิจได้เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ กลุ่มที่สนับสนุน GMOs อ้างว่า การปลูกพืช GMOs เป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชน้อยลง แต่ฝ่ายที่คัดค้านโต้แย้งว่า พืชแปลงพันธุกรรมส่วนใหญ่มีการใส่ยีนต้านทานยาปราบวัชพืช โดยบริษัทที่พัฒนาพืชดัดต่อยีนมักเป็นบริษัทที่ขายเคมีเกษตรทั้งสิ้น ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์พืช GMOs เท่ากับส่งเสริมให้ใช้ยาปราบวัชพืชในปริมาณที่สูงด้วย เพราะไม่ต้องกลัวว่าพืชที่ปลูกจะเสียหาย ทำให้บริษัทได้รับประโยชน์สองต่อทั้งจากการขายเมล็ดพันธุ์และสารเคมี

- ปัญหาทางการค้า การที่ประเทศผู้นำเข้าต้องการให้มีการติดฉลากสินค้าว่า ปลอด GMOs หรือไม่นั้น ผู้ส่งออกจะต้องนำสินค้าไปทำการตรวจสอบเพื่อหา GMOs ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ และการจัดทำหนังสือ ภาวะที่เพิ่มขึ้นนี้ ผู้ส่งออกรับผิดชอบ นอกจากนี้สินค้า GMOs ยังมีราคาต่ำกว่าสินค้าที่ปราศจาก GMOs เพราะสามารถผลิตได้เป็นจำนวนมาก ทำให้มีต้นทุนต่อหน่วยอยู่ในระดับต่ำกว่าสินค้าที่ไม่ใช่ GMOs ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการค้า เป็นช่องว่างที่สำคัญของสินค้าที่ไม่ใช่ GMOs โดยเฉพาะสามารถช่วงชิงตลาดการค้าโลกได้ ซึ่งประเทศไทยควรใช้ช่องว่างนี้เป็นโอกาส

- ปัญหาสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา โดยทางบริษัทที่เป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชดัดต่อยีน จะทำการจดสิทธิบัตรแสดงความเป็นเจ้าของเทคโนโลยีซึ่งจะทำให้เกษตรกรไม่สามารถเก็บรักษาและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ได้ แต่ตัวพืชดั้งเดิมยังคงเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประเทศไทย

- ปัญหาการผูกขาดเทคโนโลยี เพราะกระบวนการจัดแต่งหรือดัดแปลงทางพันธุกรรมนั้น จะต้องมีการแยกแยะของค์ประกอบ และลักษณะทางพันธุกรรมของยีน ทำให้ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากกาล จึงถือเป็นเทคโนโลยีที่ถูกผูกขาดโดยธรรมชาติ ประเทศที่ไม่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และกำลังทรัพย์ก็จะไม่มีโอกาสได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีดังกล่าว

ปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าสินค้าเทคโนโลยี GMOs ในการเจรจาขององค์การค้าโลก (WTO) เนื่องจาก GMOs เป็นเรื่องที่ยังใหม่ แต่ในทางอ้อม GMOs จะเกี่ยวข้องกับหลายมาตราในข้อตกลงของ WTO ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสุขอนามัย การติดฉลากสินค้า และด้านสิทธิ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การที่สหภาพยุโรปต่อต้านสินค้า GMOs ทำให้สหรัฐอเมริกาปัญหาทางการค้ากับสหภาพยุโรปเป็นอย่างมาก จึงได้เรียกร้องให้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในเจรจายานวที่ WTO แต่ก็ยังไม่มือะไรได้เช่นกัน

ในส่วนของประเทศไทย แม้ว่า ขณะนี้ยังไม่มีการอนุญาตให้ปลูกพืช GMOs ภายในประเทศ (มีเพียงการนำเข้ามาปลูกในแปลงทดลองของเกษตรกร) แต่ก็มือาจปฏิเสธได้ว่า สินค้าอาหารส่งออกของไทยบางชนิดปราศจากผลิตภัณฑ์ GMOs ทั้งนี้ เพราะไทยมีการนำเข้าข้าวโพดและถั่วเหลืองเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากสหรัฐฯ เพื่อใช้เป็นส่วนผสมในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ใค้าหู้ เป็นต้น ทำให้การส่งออกสินค้าบางอย่างเริ่มได้รับผลกระทบบ้างแล้ว โดยเฉพาะการส่งออกไปยุโรป สินค้าจากไทยแทบทุกชนิดจะได้รับการตรวจสอบและห้ามเข้าประเทศหากพบว่ามีส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ GMOs เจือปน ก็จะถูกกักกันหรือตีกลับ

ในฐานะที่ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าอาหารสำคัญรายหนึ่งของโลก คงจะต้องติดตามกระแสของ GMOs อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ไทยสามารถปรับตัวรับสถานการณ์ได้ทันที่ทั้งที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก ในทิศทางที่จะยังประโยชน์ต่อชาติเป็นสำคัญ ■